

blive saaledes, at man kan opsigse dem med et halvt Aars Varsel, saaledes som man har Ret til efter Loven af 27de Maj 1848. Thi naar en saadan Lejer kommer og forlanger en Forbedring ført igennem, som man ikke selv ønsker, vil man sige til ham: Vel, hvis Du vil gøre det, bliver Du opsagt til den 1ste Maj, hvortil Du kan opsiges, og man ser saa at blive af med ham saa hurtigt som muligt. Derfor tror jeg, man vil modvirke de lange Lejemaal, hvis denne Bestemmelse bliver staaende, og de lange Lejemaal have dog en betydelig Værdi, naar de ere frivillige baade fra Ejeren og Lejerens Side.

I § 8 staar, at i Tilfælde af Lejemaalets Ophør ved Dødsfald tilkommer der Dødsboet og Arvingerne Ret til imod forrønden Sikkerhedsstillelse at beholde Huset og fortsætte Driften indtil 1ste April i det paafølgende Aar. Det forekommer mig, at den 1ste April er et forkert Tidspunkt at tage til Opsigelsestid, thi der vil da hengaa en Maaned, hvor man enten ingen Lejer kan faa, eller hvor en Lejer vil komme til at sidde med to Lejemaal. Jeg vil ogsaa dertil sige, at April Maaned er den allervigtigste Maaned for en saadan lille Jordlods Behandling. Det er Saamaaneden, hvor alt gøres i Stand til Høsten, Vaarsæden nedlægges, og Jorden behandles, saaledes at Fratrædelsen til dette Tidspunkt let kan blive ret skæbnesvanger for et saadant Sted. Hvis man derfor i § 8 vil beholde 1ste April, vil det vistnok ogsaa være rigtigst at gaa over til, at Lejemaalstiden begynder 1ste April og ikke 1ste Maj, for det vil passe langt bedre der, ligesom det overhovedet vil passe langt bedre, at Lejemaalstiden gaar til 1ste April fremfor til 1ste Maj, hvor Saasæden allerede er lagt i Jorden, og hvor der altsaa allerede er gjort betydelige Udgifter fra den fratrædende Lejers Side, som altsaa den ny Lejer gaar ind til og saaledes kommer til at betale for.

I § 9 staar, at der over Synsforretningen affattes en Beskrivelse, hvoraf der meddeles hver af Parterne en Afskrift mod en Betaling af 50 Øre pr. Ark. Det er kun en ganske lille Sag, men det forekommer mig, at Ark ere af en saa forskellig Størrelse, ligesom ogsaa Haandskriften kan være af forskellig Størrelse. Der kan staa meget paa et Ark og lidt paa et Ark, saa at denne Bestemmelse om et Ark som Maal for Betalingen vist ikke er praktisk. Jeg kunde snarere ønske, at Betalingen blev sat af Hensyn til Størrelsen af den Forretning, der var gjort, saaledes, at naaede man en

vis Sum i Forretningen, var det ogsaa en vis Sum, der blev betalt for Beskrivelsen. Men det er kun en Ubetydelighed, som man selvfølgelig let vil komme ud over. I og for sig forekommer det mig, at hele det andet Afsnit er overmaade godt, naar disse smaa Ændringer kunde blive tagne op.

Med Hensyn til den tredie Afdeling om Tjenestehuse skal jeg udtale, at den forekommer mig ganske overordentlig heldig. Jeg har der kun en ganske enkelt Bemærkning til Slutningen af § 12, hvor der siges, at hvis Ejeren af et Lejehus ikke har sørget for en skriftlig Kontrakts Oprettelse, ere de almindelige Bestemmelser i Forordningen af 27de Maj 1848 anvendelige. Det er vistnok ikke praktisk, thi man kan jo gaa ud fra, at en stor Del af de Mænd, som afslutte Lejekontrakter om Tjenestehuse, ere Folk, der ikke have saa dybt Kendskab til Lov og Ret, at de altid kunne faa disse Kontrakter saa ordentligt og rigtigt skrevne, og jeg tror derfor, at man let vil kunne komme til, hvis man fastholder dette, at tvinge Folk til at beholde Arbejdere og Tjenestetyende, som de ikke have Brug for, i deres Tjenestehuse. Saa det vil rimeligvis være rigtigt at gøre en lille Ændring her.

Ellers mener jeg, at hele Lovforslaget, som det nu fremtræder, med Undtagelse af første Afdeling, er meget vel skikket til at danne Grundlag for en videre Forhandling, saa at man en Gang kunde komme til et Resultat, hvorigennem man kunde skaffe Lejehusmændene paa Landet paa varig Maade de virkelige Retfærdighedskrav opfyldte, som de have at stille lige over for Ejerne med Hensyn til de Forbedringer, som ere gjorte ved deres Lejehuse. Jeg skal derfor anbefale, at man søger at arbejde videre paa dette Lovforslag.

Estrup: Jeg har kun ønsket Ordet for at gøre et Par Bemærkninger om Lovforslagets første Afsnit, der har til Overskrift: „Fæstehuse“. Den Bemærkning, jeg først vil gøre, er den, at det forekommer mig aldeles utilstedeligt at give særskilte Lovregler for en enkelt Del af denne store Mængde Jordbrug, nemlig den Del deraf, der tilfældigvis i dette Øjeblik er i Fæste. Det er altsaa en ligefrem Undtagelseslov, og den er ikke begrundet paa andet for Undtagelsens Vedkommende end paa den Omstændighed, at disse Jordbrug for Øjeblikket ere givne i Fæste og — som der saa er tilføjet — altid have været bort-